

Fiskeutvalget 2021

Leder: Kenneth Stålsett

Grense Jakobselv: Trond Marthinussen

Karpelva: Even Borthen

Munkelva: Joacim Schistad

Klokkerelva: Rainer Ingebrigtsen

Fiskesesongen 2021 skulle i all hovedsak dreie seg om pukkellaks (russe-laks/stillehavslaks). Med noe sen vår, ble tidligfangsten i elvene lave – mens oppgangen av pukkellaks kom rekordtidlig. I Grense Jakobselv ble den observert allerede 16 juni.

Årets sesong bygger på erfaringer gjort over tid og en formidabel innsats av det frivillige arbeidet. Selv med erfaringsgrunnlaget på plass og en intern forståelse av god forberedelse ble vi tatt på senga av de enorme mengdene av denne uønskede arten. Parallelt var oppgangen av atlantehavslaks begredelig, slik at totalinntrykket ble svært negativt.

Oppgangen av pukkellaks, spesielt i Munkelva, har satt foreningen på nasjonal agenda. Vi har hatt to møter med minister, og utallige telefoner med Statsforvalter og FeFo. De to sistnevnte, sammen med Mattilsynet, må takkes for et godt samarbeid i ønske om å finne løsninger mens det stod på som verst. Samtidig er det på sin plass å rette kritikk mot tafatthet fra Miljødirektoratet, både mens det stod på og i forkant. Den rapporten og handlingsplanen de allerede hadde utviklet hadde mer eller mindre ingen praktisk og operasjonell verdi.

I gjennom sommeren ble det gjennomført et stort antall medieoppslag, TV-innslag og radiosendinger. Pukkellakskrigen ble ekstremt synlig lokalt og regionalt, men også nasjonalt og internasjonalt. Sammen med spesielt Vestre Jakobselv Jeger og Fisk, men også de andre forvaltningsleddene i regionen, fikk vi satt «pukkellakskrigen» på nasjonal dagsorden. Som takk for arbeidet ble fiskeutvalget premiert med «Årets Fiskestellspris» fra NJFF. Denne prisen henger høyt og er en pris for hele foreningen.

Foto Jo Straube/NJFF

Pukkellaksen medførte høye kostnader og lave inntekter. Dette er en sak vi må følge, da inntektene fra fiskekortsalg er viktig for hele foreningen.

Vi har i sommer også hatt 2 arrangement sammen med barne- og ungdomsleder i SVJFF; 1 i Karpelva og 1 i Grense Jakobselv. For fiskeutvalgets ståsted har dette vært en stor suksess. Dette er et arbeid vi håper på å videreføre i framtiden.

For 2022 er det ønskelig å sette mer fokus på forpakning av elvene, fange opp eventuelle praktiske mulighetsrom og få et bedre samspill med våre medlemmer enn vi evnet i 2021.

Samarbeid

Lokalt har vi opplevd godt samarbeid med utsalgsstedene våre:

Sport1, Kirkenes, Intersport Hesseng, og Ä'vv Skoltlesamisk museum, Neiden. Der også Shell Kirkenes har hatt desinfiseringstilbud. Samtidig har vi fått tilbakemeldinger fra våre medlemmer og brukere om et ønske om mer strømlinjeforming og tydelige kontaktpunkt. Vi tar dette med inn i neste sesong, og ønsker å løfte problemstillingen med våre medlemmer i god tid før neste sesong.

Utvalget samarbeider med forskningsinstitusjoner, og leverer data til både NINA, NIBIO og Veterinærinstituttet, samt at Naturtjenester i Nord har vært en viktig sparringspartner i årets arbeid. Fra fiskeutvalget ønsker vi samtidig å særlig framheve samarbeidet med NIBIO Svanhovd. De har vært ekstremt fleksible, og viktige pådrivere i prosessene.

Lokalmedia, Sør-Varanger Avis og IFinnmark/Kirkenesby, samt NRK Finnmark har også vært viktige aktører for å få fram saken. Samt at vi også har hatt mange krysningsspunkter med fylkeslag og politiske aktører.

Takk fra leder fiskeutvalg

Som innvalgt leder av fiskeutvalget i 2021 må mye av årets arbeid tilskrives tidligere bragder og erfaring i elvene. Samtidig, historisk kunnskap har kun verdi når den brukes – slik at årets arbeid i elvene må beskrives som utrolig og langt over forventning. Den standhaftigheten, pågangsmotet og utholdenheten fra de frivillige som er utvist i elvene mangler sidestykke. Takk til hver enkelt av dere Samtidig har våre lønnede fiskevakter også gjort en formidabel innsats, vist stor fleksibilitet og velvilje. Som takk for årets innsats ble det satt av noen midler til en felles fest i november på Sandnes IL sitt nye klubbhus. Med ca 30 deltagere ble det god stemning, og hyggelige tilbakemeldinger både under og etter festen.

Foto Rune Muladal

Jeg retter også en takk til styret som kollegium, fylkeslaget og NJFF for årets samarbeid og konstruktive bidrag. Men den største takken bør kanskje rettes til alle de som sitter hjemme mens vi jobber frivillig for en sak vi brenner (oss ut) for. Uten deres tålmodighet og velvilje ville vi aldri klart årets formidable arbeid.

Generell rapport om pukkellaks

Samme som er overlevert Miljødirektoratet, FeFo og Statsforvalteren, oktober 2021 (Lever dem pga frister, men før alle regnskap og tall var kvalitetssikret internt i SVJFF):

Prinsippene for uttak har vært de samme i 2021 som i 2019, men omfanget har vært mangedoblet. Sesongen for pukkellaksen startet tidligere enn i 2019, og etter de rapportene vi har fått fra blant annet NIBIO Svanvik så gikk den også videre etter at våre feller ble tatt opp. Dog, i et mye mindre omfang enn tidligere.

SVJFF har normalt omsatt for mer enn 250 000 NOK i fiskekortsalg, men grunnet behovet for å stenge elver og lite attraktive fiskeplasser - da de har vært fylt opp av pukkellaks - har vi kun klart å selge kort for ca 83 000 i år. Tapet i kortsalg er betydelig og har dramatiske konsekvenser. Når vi totalt har lagt inn over 2700 timer, og kun fått 200 000 fra FEFO (økt i runde 2 med søknader) og 200 000 fra Miljødirektoratet sier det seg selv at vi ikke kan ivareta utfordringene rundt driften på en god måte. En enkel estimering, basert på de prinsippene Innovasjon Norge legger til grunn, tilsier at vi bør hatt en kostnadsrate for lønn, kjøring, forsikringer mv, på minst 500 kr pr time. Dette ville gitt et totalbilde i bare lønnskostnader på 1350 000.

På den ene siden har foreningen vært tvunget til å bruke så stramme linjer som mulig mht kjøp av utstyr, godtgjørelser og drift av uttaket - noe som har gitt voldsom slitasje på eksisterende utstyr og personal/frivillige. På den andre siden, så står vi nå i en situasjon der vi risikerer at våre frivillige ikke ønsker å være med på dette mer. All den tid omfanget for lengst har forlatt den frivillige rammen, så oppfattes ikke arbeidet som verken meningsfylt, anerkjent eller innenfor akseptabelt lønnsnivå. Tvert imot har det blitt nevnt at dette er på grensen til sosial dumping, i frivillighetens navn.

For å klare å få unna de enorme mengdene med fisk kreves det en stor innsats, der tillatelsene for dumping fra Statsforvalter, FEFO og lokale myndigheter prinsipielt trolig var ment som en god ide. I praksis ga det oss betydelig merarbeid, og gjorde arbeidet enda mer krevende. I kjølvannet av at vi - som samfunnsaktører - synes det var vanskelig å kaste så store mengder fisk, eventuelt gi denne gode ressursen vekk som hundemat, tok vi på oss en begrenset salgssrolle. Inntekten for dette vises i regnskapet, på 33 976 kroner. Salgsarbeidet ble gjort fordi a) forsvare noen kostnader og ta igjen noe tapt fiskekortsalg slik at foreningen ikke ble insolvent, b) kunne bidra til å skape en form for markeds mekanisme og vise at dette er en ressurs (både til næring, publikum og politikk) og c) få unna noe av massene for å slippe dumping/avhenting. Salget i seg selv ga oss også merarbeid utover det å drive fiskeforvaltning, og er i så måte ikke noe vi ønsker å drive med som frivillige aktører.

Fisk til dumping

SVJFF har ikke hatt spesielt store tiltak i Grense Jakobselv, all den tid denne elva er omfattet av den bilaterale avtalen med Russland. Vi har, derimot, forsøkt å få myndighetene til å ta tak i problematikken uten at vi oppfatter at dette beveger i nødvendig tempo. Vår søknad til Statsforvalteren ble også avslått. Elven, har i følge Naturoppsyn i Nord over 10 000 fisker i seg, og det

var så store bakterieforekomster at HMS/frykt for sykdom gjorde at de ikke ville dykke i elven for å telle Atlanterhavslaks i midten av september.

Problemstillingen rundt bakterier i elvene er ny, og må løftes videre. Dette er en sak som kan ha dramatiske konsekvenser for mennesker (fks drikkevann til hytter, turbruk), dyr og annen fauna. Vårt mantra har hele tiden vært at dette arbeidet kan ikke gå videre på dugnad, og de påtenkte nye fellene vil ikke løse spesielt mye av det arbeidsomfattende problemet. For å få oversikt og styring må en gå aktivt inn og designe et helhetlig system, der teknologi og feller, forskning og kommersialisering er vitale elementer. Frivillighetens arbeid kan gå fra fellen og opp, vi bør ikke ha noe med fellen å gjøre. Arbeidsplassene og ressursutviklingen kan direktoratet fint føre til episeneteret, som er i Øst-Finnmark. For vår del er det en fordel å ha forskningsmiljøer som er villige til å ta seg en ettermiddagstur ut for å se, framfor at vi må ta prøver, guide dem, vente på dem etc. Mao; SVJFF forventer at dere legg trykk på å løfte NIBIO Svanvik som den viktige aktøren innenfor pukkellaks. Når det gjelder kommersialisering, så vil dette være helt sentralt - også mht bærekraft og ressursutnyttelse. Dette arbeidet kan direktoratet fint få til, med innspill fra foreningene, men ikke gjennomført av foreningene.

Alt i alt har SVJFF vært med å løfte tiltaket på den nasjonale agenda, og vi har vunnet den nasjonale fiskeforvalterprisen fra NJFF for arbeidet. Vi fordrer at vår stemme i arbeidet blir hørt og tatt alvorlig. For vår del er det ikke spesielt aktuelt å bidra/be våre medlemmer inn i noe videre arbeid før vi faktisk kan tilby godtgjørelse for timene som legges ned.

Vi ber dere ta høyde for at det også kan komme fisk i 2022, og at denne bestanden trolig vil vokse. Derfor må tempoet med forskning og kommersialisering skaleres opp. Samtidig må dere sette fokus på kostnadsnivåene som ligger rundt dette arbeidet. De frivillige foreningene klarer neppe å bære dette spesielt mye lengre.

Munkelva og besøk av mininster

Klokkerelv 2021

Ansvarlig: Rainer Ingebrigtsen

Gjøremål

Vaktordning ,forpakteravtale ,pukkellaksfiske , laksetelling

Fiske i elva

Det tatt 18 laks på stang ,men dårlig oppgang av laks ble laksefiske stoppet 15 juli og ut sesongen.

Pukkellaksfiske startet 28 juni og avslutta 28 august. Fangsten ble på 2908 pukkellaks og vi drifta to feller, samt brukte garn og var totalt 7 mann i arbeid. Totalt ble det lagt ned 533 dugnadstimer.

Kortsalg

Det ble solgt 28 kort

Laksetelling

Utført i september og rapport sendt til FEFO

Annet

Møte med FEFO og fylkesmann vedrørende utfisking av pukkellaks på privat grunn.

Fiskeutvalget ønsker å takke de som stod på i sommer med

pukkellaksfiske: Adrian Ingebrigtsen, Aleksander Ingebrigtsen, Stig Sønvinen, Tor Wara, Fredrik Ingilæ, Rainer Ingebrigtsen ,Torkel Seip

Karpelva 2021

Ansvarlig: Even Borthen

Fiskesesongen 2021 varte fra 15.juni til 12.juli. Fiskesesongen varte i utgangspunktet til 1.august, men ble stengt tidlig grunnet svært lav oppgang.

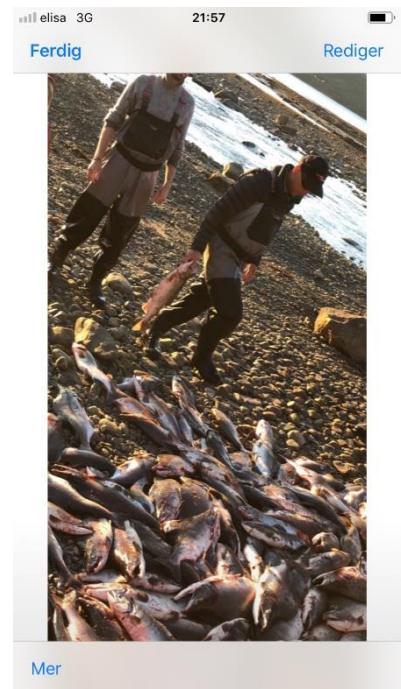
Fangsttallene for fiskesesongen 2021 er veldig lave, langt under en gjennomsnittsesong. (2020 sesongen i parentes). Med avkortet fiskesesong som grunnlag ble det fanget:

Laks: 3 stk (26), total vekt 4,3 kg

Sjørørret: 1 stk (3), total vekt 0,6 kg

Sjørøye: 0 (1), total vekt 0,0 kg

Kortsalg 2021

En røktig i Klokkerelva

Korttype	Antall solgt
Døgnkort- Medlemmer NJFF	3
Sesongkort SVJFF	3
Sesongkort barn	3
Sesongkort tillegg	2
Totalt	11 fiskekort

Fiskesesongen 2021

Sesongen 2021 var nok en sesong med lav oppgang og fangst av laks, sjøørret og sjørøye i fiskesesongen. Antall fiskere og fisketrykk var lavere enn noen gang, noe som skyldes lite oppgang av laks, kort fiskesesong og invasjonen av pukkellaks.

Denne sesongen har det meste handlet om pukkellaks. Fiskefella ble satt ut 26.juni, samme sted som i 2019. Denne gangen ble fella satt ut 10 dager tidligere, da det kom rapporter om store mengder pukkellaks inne i Jarfjorden.

Også denne sesongen var Øystein Hansen ansatt som elvevakt i Karpelva. I tillegg til Øystein var 10 personer engasjert som røktere av fiskefella. Det ble satt opp en vaktliste over 9 uker. Totalt ble det fanget 3865 pukkellaks i Karpelva. En enorm innsats ble lagt ned av vaktmannskapene, frivillige og grunneiere.

Selv om oppgangen av atlantehavslaks er lav, var det gledelig at oppgangen av sjøørret og sjørøye var mangedoblet i fra sesongen 2019.

Den gode og viktige dialogen og samarbeidet med grunneiere er videreført også i 2020. Fiskeutvalget ønsker å takke de som stod på i sommer, og bidro til både uttak, opplevelser og oppmerksomhet rundt saken.

Øystein Hansen holder foredrag

Vurdere fredning av laks i Karpelva?

Etter flere sesonger med lav oppgang og fangst i Karpelva med en tydelig negativ trend, er vi bekymret for fremtidens laksefiske. Selv med strenge døgn/sesongkvoter, kortere fiskesesong og svært lavt uttak, er det lite bedring å spore. Fredning har vært diskutert. Kanskje bør vi vurdere en bestandstelling i etterkant av årets sesong og evt. Det bør vurderes en 5 års fredning av laks i Karpelva om trenden fortsetter.

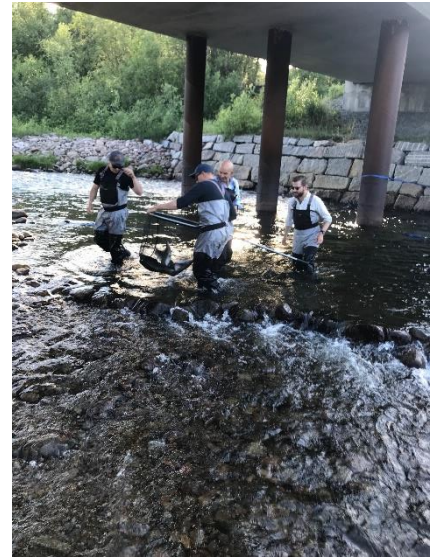
Munkelva

Ansvarlig: Joacim Schistad

Nytt av året var at elva åpna for fiske tidligere enn tidligere år. I år startet fiske 1. Juni, og skulle etter planen vare t.o.m 5. August. Dette etter anbefalinger fra forskere og eksperter at vi må verne om fiskene seint på sesongen. Tidlig i sesongen var elva preget av veldig mye og grumsete vann etter en sen vår.

Det ble fisket litt, men første laksen ble ikke landet før 17. Juni. Det framstod som at de fleste fiskerne satte pris på en tidlig start, tross alt dårlige forhold. Etter denne datoen kom det litt fisk på elva, men langt nær normalen. Det ble tatt lite laks i hele Juni, og starten av Juli. Etter en vurdering ble vi enige om å stenge elva for fiske fra og med 12. juli, begrunnet i oppgang av atlanterhavslaks. Fellen, satt ut 27 juni, ga full kontroll på oppgang atlanterhavslaks i perioden.

Det ble kun rapportert 10 Atlanterhavslaks og 4 sjøørret som ble fanget i år. Dette er det laveste antallet atlantehavslaks og sjøørret som er tatt i Munkelva i hele historien.

Besøk av minister Rotevatn

Fiskefella

Fella ble laget 25. Juni, og satt ut 27. Juni.

Fra fella ble satt ut og til første røkting gikk det 3 timer. Da hadde allerede 20 å pukkellaks kommet opp og inn i fella. I praksis betyr det at vi var noe sene med å sette ut fella, mens erfaringsgrunnlag sa at det ikke ville være behov for utsetning før ca 10. Juli.

Første uka tok vi ut 1532 Pukkellaks. En enorm mengde syntes vi, men det skulle komme mer:

- Toppen var uke 27 og uke 28 med ca. 3200 hver uke.
- "Toppdøgnet" var 19. Juli, da ble det tatt ut 1191 Pukkellaks.
- Det meste som var i fella på en røkting var 555 Pukkellaks
 - En enorm oppgave for de som var med å tømme den!

Totalt ble det tatt ut 13538 Pukkellaks i fella i Munkelva, og med en snittvekt på ca 1.5kg/stk, blir dette over 20 tonn fisk!

Fella og ledegjerde

Gjennomførte tiltak

- Vi fikk satt ut nye skilt og kart langs elva og markert di nye fiskesonene som vi er meget fornøyde med å få endret på.
- 3 frivillige vakter tok seg av oppsyn. Det ble ikke registrert noen ulovligheter.
- Hovedfokuset ble fiskefella, som holdt på å ta knekken på oss som driftet den.
- Fella ble røktet 108 ganger, med snitt på 2,6 mann pr røkting. Hver røkting tok snitt 4 timer fra man kjørte hjemmefra til man var hjemme igjen.

Med administrativt arbeid, vedlikehold, garnsetting, dumping av fisk i havet, levering av fisk til oppkjøper osv. passerte vi godt over 1100 arbeidstimer i Munkelva i løpet av litt over 2 mnd.

Fiskeutvalget retter en stor takk til alle som var med på å bidra til det vi fikk til i Munkelva 2021 sesongen. Denne sesongen kommer til å bli husket i lang tid framover! 😊

Planlagte tiltak for 2022 sesongen

Forhåpentligvis blir vi ikke invadert med pukkellaks neste sesong, men vi frykter det verste.

Vi må være med på planlegging og tilrettelegning av en skikkelig felle som må opp senest begynnelsen av Juni 2023. Men forhåpentligvis en prototype som kommer ut og blir testet i løpet av 2022 sesongen.

Vi må prøve å få litt mer info om fisken i elva vår, ved å ta skjellprøver å levere disse inn til analyse.

Hovedplanen for neste år er å få satt opp flere benker og bord i kulpene oppe i elva, og å få satt opp en permanent gapahuk og utedo i Avlankoski, som alle som ferdes i området kan benytte seg av (fiskere, bærplukkere, eventyrlystne som skal besøke 18 meteren/Munkelvossen+++).

Grense Jakobselv 2021

Ansvarlig: Trond Marthinussen

Fangstrappport

Totalt ble det fanget 138 Atlanterhavslaks med en samlet vekt på 334 kg. I tillegg til disse, så ble det rapportert fanget 12 sjøørret med en samlet vekt på 12 kg. Det ble fanget 338 pukkellaks med en samlet vekt på ca 700 kg.

Fordeling av størrelse på fanget laks:

Str klasser	2021 antall	2020 antall	2019 antall	2018 stengt for fiske fra 16.juli	2017 antall	2016 antall
Inntil 3 kilo	116	212	296	114	328	354
3 til 7 kilo	16	58	72	39	177	108
Over 7 kilo	6	6	11	7	21	13
Totalt	138	276	379	157	526	475

Fisketrykk/antall kort/inntekter

- 454 fiskedøgn medlemmer i SVJFF (654 i 2020 - 784 i 2019 - 646 i 2018 - 453 i 2017)
- 71 fiskedøgn «Finnmarkinger/medlem i NJFF» (170 i 2020 - 177 i 2019 – 154 i 2018 – 157 i 2017)
- 53 fiskedøgn Kort uten noen fordelsrabatter. (101 i 2020 - 82 i 2019 – 92 i 2018 – 74 i 2017)
- 26 fiskedøgn «Ungdom under 16 år» (23 i 2020 - 23 i 2019 - 10 i 2018 – 14 i 2017)
- 110 fiskedøgn «Grunneier kort» Beregnet ut fra antall kort X 10 fiskedøgn pr/kort.

Totalt 714 fiskedøgn : 77 dager = 9,3 fiskere pr/døgn. (13.7 i 2020 - 15 i 2019 – 21 i 2018 – 17 i 2017)

Hva angår årets uttak, så ble det fanget totalt 138 atlanterhavslaks og 338 pukkellaks.

Den 10 august så utførte Naturtjenester i Nord en drivtelling som hadde som hovedformål å kartlegge hvor mange pukkellaks som var på elva. På strekningen Lasarus og ned til elvemunningen, så ble det observert mellom 10 og 15tusen pukkellaks. På den samme strekningen så ble det observert mellom 50 og 100stk atlanterhavslaks.

Kortsalg 2021: Omsetning ca 120 tusen kroner. (Fordelt på et kortsalg på ca 90 tusen kroner fra utsalgssted Intersport, og ca 30 tusen fra utsalg hos vår innleide oppsynsmann ute i Grense Jakobselv)

Til tross for at kortprisene ble økt i forkant av årets fiskesesong, så ser vi en kraftig nedgang i omsetningen. Nedgangen synes å være en direkte følge av de enorme mengdene med pukkellaks som vandret opp i elva sesongen 2021. Hvis det blir en gjentakende oppgang av slike mengder pukkellaks hvert oddetallsår framover, så skal man ikke se bort ifra at majoriteten av de lokale fiskerne vil finne det attraktivt og kun fiske i juni måned / fram til innsiget av pukkellaks begynner. Hvis dette skulle bli en realitet, så er nok sannsynligheten også veldig stor for at inntektene på kortsalg vil bli kraftig redusert i disse årene.

Oppsummering:

Fisket i Grensen 2021 var preget av en enorm oppgang av pukkellaks, og veldig lite atlantehavslaks. Nytt av året var at Kåstinhåln (Tårnkulpen) var fredet i tidsrommet fom 1.juni tom 20.juni – i tillegg til at Fossnakken ble fredet fom 1.juli og ut sesongen. Det var dog tillatt for barn og ungdom inntil 16 år (rekrutteringsfiske) å fiske i Fossnakken i helgene, og noe som ble satt veldig pris på av de som benyttet seg av dette tilbudet. Hva angår innføringen av disse nye fredningssonene, så var tilbakemeldingene fra fiskerne i all hovedsak, at de nye fredningssonene både var fornuftig og nødvendig for å sikre en god- og bærekraftig forvaltning av laksebestanden i Grense Jakobselv.

SVJFF hadde i likhet med sesongen 2019 og 2020, hyret inn eksternt oppsyn for å utføre kontroll med fiskekort og utøvelsen av fiske i Grense Jakobselv. Innleid oppsyn utførte ca 150 kortkontroller i 2021. Det ble ikke rapportert ulovligheter i løpet av sesongen.